

Itron Varia Vulat

DISQUAN

Gwerc'hez Bulat, Itron Vari
Harzet ped drouk d'hon glac'hari,
Reit dimp bennoz, reit dimp zouten,
Miret n'hon zouez ar fe gristen !

I

GWERZ ILLIS BULAT

Zalud, douar Pestivien, brudet en Breiz-Izel,
Cant ho tud-jentil nerzuz ha tèr 'barz ar brezel,
Zalud, dreist oll da Vulat, brudet gant burzudou,
Gant burzudou ar Verc'hez e kever hon zadou.

Tostik-tost da vourg Bulat, e veler 'n eur braden,
Eun dosen war n'hi broustkoat kelvez, bruk ha raden,
Eno e oe eur c'hastel ar c'haëran diouz ar vro,
Gant koajou braz en peb tu, hag eul lenn tro war dro.

Tud-jentil vad ha zantel er c'hastel-ze ken kaér
A zigemeraz'liez zant Ervoan Landreger ;
Ann otrou Iann Bestivien oa hano ar baron.
Ann Itron Constans Rostren oa hano ann itron.

Med arok-he, pell arok, eur baron diouz ho goad
Na nevoa bugel abed, hag hen et war ann oad,
Hag a westlaz d'ar Verc'hez mar nije eur bugel.
A westlaz, war he zouar zevel d'hei eur chapel.

Neb en em westl d'ar Verc'hez, na ra ket enn-aner,
Abenn eur blavez goude oa mabik er maner,
Ha zavet prim eur chapel ha hanvet Buguelat,
Aboue neuze ve laret : Itron Vari Bulat.

Ha da Vulat e teue kalz a belerined,
Diouz Landreger ha Leon, diouz Kerne ha Gwened,
Hag ar chapel re vian n'em gavaz arok pell,
Hu setu gret eun illiz clec'h e oa 'r chapel.

Bennoz Doue da viken war hano ann dud vad
A zavas illiz Bulat d'obert d'ar fe krenvat ;
Bennoz Doue war hano baroned Pestivien,
War hano bescont Rohan ha baroned Rostren.

D'ann otroune Pont N'abbat, Boutteville, Kergorle,
Bennoz ive zo dleet d'ann eil ha d'egile,
Bennoz d'otrone Molac, ar Chapel, Kerveno,
Marquis ar Gaj ha Kerouartz, bennoz war ho hano.

Goude, daou vestre masoner hag a gare Mari
A zavaz diouz ann illiz tour ha sekreteri ;
Pa deuz roet d'ar Verc'hez ho foan hag ho danve,
D'ann daou vasoner zantel, bennoz, bennoz ive.

War ann tour kaér gret ganthe, zo breman eur zèzen,
Ebarz ann er zavet koant, 'vel eun dantelezen,
Dreist da veneou Kerne he beg a zo huel,
'Vit kement-se trugare d'an otrou Daniel.

Zalud, douar Pestivien, brudet en Breiz-Izel
Gant ho tud-jentil nerzuz ha ter 'barz ar brezel ;
Zalud dreist oll da Vulat brudet gant burzndou.
Gant burzudou ar Verc'hez e kenver hon zadou.

II

BURZUDOU GWERC'HEZ BULAT

Stank e ve 'barz ann oablen ar stered d'ar mare,
Stank ive war ann douar gliz ann Env d'ar heuro,
Ken stank all ar burzudou gret gant Gwerc'hez Bulat,
Evid zikour ann dud kès hag evit ho gwellat.

Diouz peb drouk ha peb klenved e bed déut d'ho diwal ;
Diouz ar mor hag ann avel, ann dour hag ann tan gwal
Digant ar maro zoken, d'euz tennet meur 'hini ;
Mar ne ket awalc'h laret, me a rai testeni.

Galloud Mari aliez ama zo bet diskouet.
Eur vreg diouz a vourg Bulat n'eur puns don a oa kouet,
Epad teir heur e chomaz heb donet war goure.
Ann oll grede oa maro ha den n'he zikoure.

Mes gwestled e d'ar Verc'hez ha kenkent e veler
Korf ar vreg paour o sevel war goure ann dour skler ;
Hag emèz a oa tennet iac'h ha leun a vue,
Hag ann oll a vouez huel a veule Mam Doue.

Eur bugel tost da Wengamp, 'n'eur stank kavet maro,
E oa he vam glac'haret o krial war he dro ;
Gwerc'hez Bulat emezhi, reit bue d'am bugel !...
Setu ar buhel be mad, biskoaz na oa bet gwel.

Gant eur c'hoz penn magoren kouet a bez-kaér war n'han,
Eur bugel e oa lahet en parouz Locarnan ;
He vam da Verc'hez Bulat hen gwestlaz gant fe vraz,
Ha dirak kalz a destou, ar bugel atvevaz.

Kollet ganthan ar welet, eur baillif a Garhès,
A zeuaz bete Bulat da bedi ar Verc'hez ;
He zaoulagad a walc'haz 'bars feunteuniou Mari.
Ha ragtal he zaoulagad skleir mad o tigeri.

Goude ar burzud kaer-ze e kever eun den dall
Kever eunn den dall ive setu eur burzud all :
Eun den a barouz Kerrien, ha da Vulat renet,
He unan, pare, d'ar gér a zo bet retornet.

Dalc'het gant drouk izili, ann otrou Lestaurec,
Goude pemp miz, a grede na vije ken barek.
Barek da gavet iec'hed, na barek da zevel,
Iac'het e gant ar Verc'hez 'dal m'e déut d'he gervel.

Eun itren a Goat huel, pell-zo war he gwele,
Nevoa bet kalz a louzou ha netra na dale ;
Med pedi reaz Mari da derri he c'hlenved
Ha neubed amzer goude ann itron oa zavet.

Digant an Itron Vari e doa bet he goulen ;
Evit he zrugarekat e oa grét eun dolen,
Eun dolen war n'hi Mari, ha n'he gwele dalc'het,
Ann itron a Goat-huel oc'h c'houlen ar iec'hed.

Mari Depault hec'h hano, eur vreg diouz a Vulat
E kreiz genel he bugel a zalc'he da fallat;
Gwerc'hez, diboaniet ganac'h, a deuz roet d'ho ti
Eur rod-heol kaér alaouret e-lec'h par ann hosti.

Fant Lucas, a Bestivien, peurgollet he spered,
Diouz ann eil parouz d'he ben a c'haloup hag a red,
Ken ben ar fin e bet kouet, e bet kouet en eul lenn;
Med emez-hi : ar Verc'hez d'am zikour a velen!...

Mèz al lenn pa oa tennet, oa deut he zud gant-hi,
Itron Vari, d'ho kwelet, ama beteg ho ti,
Ama ve kavet ganac'h, oll kement a glasker;
Ar plac'h foll, sioul he spered, a zizroas d'ar gèr.

Eur vreg a Zuault-Quelen, en oa bet eur c'holl braz,
Hec'h c'halon oa glac'haret, be spered a droaz;
En Bulat dirag Mari ha dirag he auter,
A kavaz ive diboan, ha skiant ha douster.

En eur gèr a Blougouver, e oa tan ha moget;
Profet ez eo la Vulat, ha set ann tan mouget.
Koulz all, en Pempoul-Goelo, n'eur bern ed krog tan flam,
Ar plouz en dro zo dèvet, ann toc'hat 'zo divlam.

Dom Loeiz ar Berr a Gallac, war eul lestr marc'hadour,
A ie da Rom, pa zavaz avel foll war ann dour;
Al lestr, teulet, disteulet, gant ar mor o lampat,
Paneveit zikour Mari n'ije ket gallet pad.

D'ar Verc'hez e oa gwestlet ha n'eun tòl ann avel
Evel o senti ouz mestr, a zeuaz da devel;
Neuze ann dremenidi, Loeiz ar Berr hag he re,
Da Vari stereden vòr, a ganaz trugare.

N'Ancien a Blougonver, ebarz ar Flandr'Izel,
A n'em westlaz d'ar Verc'hez, pa oa kreiz ar brezel,
Kant ha kant, ar zoudardet a gouee n'he gichen,
Eun all hag hen a chomaz n'ho zav war an dachen.

Eun den a goste Carhès, n'eur procès dall, en skour,
A bedaz Gwerc'hez Bulat da zonet d'hen sikour,
Goude, pa nevoa gonet, e teuaz da Vulat,
Hag evit prof d'ar Verc'hez, e rosz he zillad.

Eur goaz a Vaël-Pestivien, tiet gant eun noter,
Ama zeuaz da bedi, stouet 'tal an auter,
Eur guitans en oa kollet, traoualc'h d'hen glac'hari,
Ann de warlec'h hec'h c'havaz a drugare Mari.

En Bulat zo er vered, eur feunteun vraz ha kaër,
Abenn kavet he farez, pell ha pell e klasker ;
Tro war dro d'hei zo zavet maorionu benerez ;
O skarza ar feunteun zo, 'teu lèz d'ar vañerez.

Stank e ve 'barz ann oablen ar stered d'ar mare,
Stank ive war an douar, gliz ann Env d'ar beure.
Ken stank all ar burzudou gret gant gwerc'hez Bulat,
Evit zikour ann dud kèz, hag evit ho gwellat.

III

KANTIK HA PEDEN DA VERC'HEZ BULAT

KAN (War don : *Ar re unaned* (Barzaz-Breiz)

War ar mor braz dianket, e kreiz an noz du-dall,
Ha tro war-dro, ann avel gant kounar o iudal,
Ann den a vor e grenva he fians, he beden,
Dirak han, 'kreiz ann oabl-du, pa 'bar eur stereden.

Rak zur e, goude prestik, e ten sioul ann avel
Hag ar martolod neuze, a dreuz d'ar mor a vel
He bent hag he sklerijen, 'dont beteg ar porz-mor,
Hag he vag, daoust d'ar c'herrek, a n'em gav gant ann nor.

Ni 'zo ive dianket 'kreiz mor ar bed treitour,
Hag en dro dimp o krozal ann avel hag ann dour,
Avel diwar ann ifern ha dour don ar pec'hed,
Du ann cablen, du an noz, hon c'halon 'zo nec'hed.

Med 'vel eur stereden ga r a-uz da Vreiz Izel,
Gwerc'hez Bulat venniget, c'honi bar dirag hon zell ;
D'hon zrei diwar ar pec'hed 'zo treitour hag a laz,
Paret, paret da bep koulz, stereden ar mor glaz.

Ar iaouankiz, da velet, 'zo kaér 'vel eur rozen,
Med eun aér zo dindan-hi, kuzet mesk ar c'hlasen.
Paret war ann dud iaouank, paret splan 'barz ann er,
Rei d'hé nerz ha sklerijen da ziwal diouz ann aér.

D'an tad ha d'ar vam gristen reit sklerijen ive,
Ma savjont ho bugale enn tu gant ar gwir fe,
Ma tiskfont d'he da genta karet Doue ervad,
Beva gant urz ha furnez, ha rei d'ann oll skuer vad.

Dre oll, eneb da Zoue, ez eus hirie brezel,
Paret, stereden Vulat, a-uz da Vreiz-Izel ;
Miret hon bro da Zoue, miret hon bro kristen,
Ni ho ped a greiz kalon, selaouet hon feden.

Daoust d'ann eil drouk-sperejou, enn dro dimp a nem zerr,
Ni a dremeno divlam, war mor braz ann amzer,
Renet ganac'h u. Gwerc'hez, stereden vad ha douz,
Ken elgoro 'vidomp, porz-mor ar baradouz.

AR GALL, BELEK.

Kalon douz a Vari beet ma zilvi gez (*300 devez a induljans*).

IMPRENTAUR :

Brioc, die 30 julli 1892.

M. LE PROVOST,
vic. gdn.

Pardon Itron Varia Vulat a ve ar zul kentan warlec'h
goel ar Verc'hez miz gwengolo.